

ЦИВИЛИЗАЦИЯ И РЕЛИГИЯ

Константинос Марицас

Един от многото опити за определяне или описание на религията е следният:

„Религията е заниманието ни с някаква висша природа, която се нарича божествена, и отдаването на почит към нея. ...Един сбор от възгледи и нрави, който учредява връзката на човека с божествената сила. ...Вертикалната връзка на хората към божественото и хоризонталната връзка на вярващите помежду им.“ (1, стр. 12).

Жаклин Лагре, разбира се, не ни казва какво е „висша природа“, „божествена“, „почит“, „възглед“, „божествена сила“ и т.н. По същия начин можем да опишем което и да е понятие, а дори и ... кулинарното изкуство: „Кулинарно изкуство е заниманието ни с някаква висша природа, която се нарича божествена, и отдаването на почит към нея. ...Един сбор от възгледи и нрави, който учредява връзката на човека и божествената сила. ...Вертикалната връзка на хората към божественото и хоризонталната връзка на гладните помежду им.“

За да се опитаме да определим религията, трябва да видим как се е родила, как се е създала. Отначало човекът изобретил цивилизацията, тоест премахнал насието и го заместил с „танца на битката“. От „танца на битката“ се родили критериите за песен, език, красота и имущество.

Нека прочетем внимателно следващия откъс: „В някаква пещера, която принадлежи на херцог Вегоуен, пещерата Троа Фрер, има изображение на химера (чудовище) с белези на човек и животно, известно като Магьосник. Създанието стои на задните си крака и лицето му е обърнато към посетителя. На главата си носи голям чифт рога и изглежда, че тялото му се състои от частите на много различни животни, включително и на човек. Това не е просто изображение, „оформено без посредничеството на познавателното размишление“, както твърдял Halvreson. Същото важи и за първото създание в Залата на бикове в Ласко. Известно е като Еднорог и може да се смята, че става дума за човек, маскиран като животно, или може би за някакво чудовище (химера).“ (2, стр. 168). Richard Leakey, разбира се, не ни казва какво означават думите „химера“, „маг“, „създание“, „размишление“.

“Едно лице от миналото. Сързването на човешки и животински характеристики, като това, в споменатия Маг от пещерата Троа Фрер в Югозападна Франция, не е необичайно в изкуството на Горната палеолитна епоха. Показва, че изкуството има шамански произход” (3, стр. 178).

В настоящата книга за създаването на цивилизацията се спомена: „За да стане действително възпроизвеждането на битката на мъжете и животните, трябвало

танцьорите (мъже) да подражават на външния вид и гласа на животните, успоредно с това събитията да станат разбираеми от публиката - жени, която би избрала мъжете победители.. За да успеят, мъжете носели кожата на животните (мечи, вълчи, на сърни и т.н.) и викали, наподобявайки виковете на животните." (4, стр. 231). Явно първите поколения цивилизовани хора се опитвали да имитират външния вид и гласа на животните, тоест природата.

Но дори и днес на народните празненства по цял свят, както например в Боливия и Индия, мъжете се маскират като „чудовища" (химери), носейки кожи, рога и маски на животни.

Боливия: Човек с маска, взел участие в празника на Август в областта на езерото Тити-кака Снимка UNESCO-Cart

*Индия: Човек с маска, участвал в народен празник
Снимка UNESCO (5)*

(Забележка - Предишното описание на Richard Leakey за чудовището (химерата) с белезите на човек и животно, което носи рога на главата си и се състои от части на тялото на много животни, включително и човек, подхожда напълно на съвременните хора с маски от Боливия и Индия. От Южна Америка до Азия, тоест по целия свят, развитието на религията и цивилизацията било еднакво.)

Природата давала мярката за красивия, сладкогласния, собственика, тоест за победителя. Хората били вече цивилизовани, без религия. Дошло обаче поколение, което вместо да копира природата, копирало предишното поколение! И оттогава всяко следващо копирало предишното. Това копиране може да се оприличи на възпроизводството на клетките, органите и организмите, тоест копирането не било съвършено: „Всяко поколение в някаква степен се отдалечава от прототипа."(6, стр. 20). ДНК на поколението - паметта, прави грешки и така има непрекъснато отдалечаване от началото, тоест от природата. След много поколения обаче дошло едно, което се запитало защо става всичко това. Това поколение определено било окончателно откъснато от природата. Не знаело, че мъжете копирали природата - звуците, цветовете, предметите ѝ. Това поколение не принадлежало към природата. За него, както, разбира се, и при предишните, не важал законът за естествения подбор. Но тогава откъде е произлязло, кому принадлежало?

Произлязло от „прославените" предци, от мъртвите герои, от „зооморфните" богове, които представлявали оцеляването на слабия извън природата и противно на

нея. Това поколение създадо първия зооморфен бог, на когото трябвало да прилича танцьорът, понеже първообразът - мечката, вече бил забравен. Следващото развитие е лесно и логично. От зооморфния бог се създаде антропоморфният бог, а по-нататък духовният бог. Следващите поколения били, освен цивилизовани и религиозни.

Следователно поначало можем да определим религията, както природата, със закона за оцеляване на слабия, който човекът (мъжът) създаде за себе си (за жените). С други думи, религията е създаване на цивилизована природа.

И тук съществува разлика между мъже и жени. Жените са призовани да живеят в религията (природа със закона за оцеляване на слабия, създадена от мъжа). С други думи, жените станали много по-религиозни от мъжете. И днес те продължават да живеят в образната действителност на религията, в цивилизованата природа, която мъжете създали за тях. Мъжете като създатели на религията знаят, че не е действителна, и затова са много по-малко религиозни.

С религията човекът се опитва да обясни произхода си, неживата и живата природа, явленията, тоест всичко, което го обкръжава и което му е чуждо, но със закона на цивилизацията, със закона за оцеляване на слабия. С религията човекът се разграничил от природата и смята себе си за нещо друго, специално творение на специален творец. Творецът му е богът (оцеляване на слабия), а не природата (естествен подбор). Възможността богът и природата да се отъждествяват се изключва от религията. Можем да кажем, че „наука“ и „религия“ са тъждествени понятия с разлика в предмета на научно изследване и изучаване. Науката изследва и изучава „действителната природа - естествен подбор“, а религията изследва и изучава „неистинската природа - оцеляване на слабия“, която човекът създаде в продължение на векове. На границите на науката и религията се намерили, между многото, Галилей [(7, стр. 166): „Римокатолическата църква е направила една голяма грешка, когато в случая на Галилей се опитала да даде мнение по въпрос, който принадлежал към компетентността на науката, и твърдяла, че Слънцето се движи около Земята.“] и Бруно. И двамата останаха в историята - единият с фразата „И все пак тя се върти“, а другият с мъченическата си смърт. Ако тогава съществуваше разделение в предметите на изследване, човечеството нямаше да извърши тези и много други престъпления. (8, стр. 80: „Обратно, Римокатолическата църква е възприела модела на Големия взрив и през 1951г. обявила официално, че тази идея е в съгласие с Библията.“)

Накрая можем да определим:

- Религията е изследване и изучаване на цивилизованата природа
- и
- Науката е изследване и изучаване на действителната природа.

Преди това се спомена, че и животните представят примери за цивилизовано поведение - както осиновяването на една антилопа от лъвица. Тогава би трябвало да представят и примери за религиозност: „Скептиците приемат обратния възглед: не съществува всеобщо единогласие, има нерелигиозни народи (в Мексико, в Бразилия¹ или по бреговете на Ганг) и не е изключено и животните да имат религия... Може да се каже, че слоновете имат някаква религия...“ (9, стр. 18-19.)

Направи ми впечатление подобие на гръцките думи религия (thriskia) и бог (theos), гледка (theama), театър, женско (thili). Явно е и общоприето, че гръцката буква «Θ» (thita) символизира божественото. Това произлиза от изследването колкото на археологически находки, толкова и на гръцкия език. Съществуват различни начини за изписване на «Θ», които изразяват различни значения на божественото, както много древното, посветителско и питагорейско «Θ», което и се е наложило. Космическото «Θ» на мистиците е кръг и неговият център, тоест цялото и неговият център. Това е отъждествяване на Твореца и

¹ Случаят на Тупинаба, който описва Jean de Lery и изследва Duplessi-Mornay през XVI век и Лок през XVII век. (Докимо, I, 3, §9)

Творението, което обяснява произхода на „цивилизованата“ природа, както я е създал човекът. Този религиозен възглед на нашите предци бил пораждащата причина за техните невероятни духовни постижения. Божественото се намира навсякъде, хората са негови носители и създатели. Оттук стремежът за увековечаване на религията е наложителен, но и подразбиращ се от само себе си. Думата „бог“ (Θεός - theos) би била неразбираема, ако нямаше «Θ». Защото увековечаването на вида става главно от жената и би било неразбираемо, ако не съществуваше в думата „женско“ (thily).

Цивилизация, религия и чудо (10, стр. 104-105: „Ако обаче някой попита какво разбираме, когато казваме чудеса, можем (понеже не успяваме да научим какво е това, що се отнася до нас, практичната употреба на логиката ни) да кажем, че са събития, чиято причина и закони по необходимост са неизвестни за нас и ще останат неизвестни.“ (Това са причините и законите на цивилизацията - *бележката е моя.*)

Както се спомена:

- Религията е изследване и изучаване на цивилизованата природа
- и
- Науката е изследване и изучаване на действителната природа.

При изследването и изучаването на действителната природа науката използва наблюдението и експеримента. За религията при изследването и изучаването на цивилизованата природа експериментът се замества от чудото. Цялата постройка на религията се основава на чудесата, от които излизат изводите за цивилизованата природа. Спирам дотук с анализа, за да не засегна религиозното чувство на вярващите. Но и теорията на относителността се основава на „чудесата“, на „умствените експерименти“, които „... Айнщайн бил длъжен да фантазира...“ (11, стр. 30.) Повечето необходими на Айнщайн експерименти били невъзможни по негово време - космическите пътувания и ускорителите на елементарни частици не съществували. Така той създал експерименти и резултати с ума си, върху които изградил теорията на относителността. Точно по този начин религията чрез чудесата изгражда възгледа за цивилизованата природа.

Цивилизация и задгробен живот.

След премахването на насието, човекът видял естествената смърт. Дотогава той бил убиван или от хора, или от животни и тялото му ставало храна, тоест било равностойна част от хранителната верига. Сега, с цивилизацията, среща естествената смърт, която като неприродна не може да обясни. Човекът не умира „естествено“ като жертва, а „си тръгвал“ в мир. Религията се заела да обясни това явление чрез закона на цивилизацията. Сътвори „бог“ - Смърт, както го обяснява Хезиод: „И Нощта роди ужасната Съдба, и черния демон Психовгалти (Душевадец) и Смъртта, роди и Съня, и на сънищата народа роди (и ги роди, без да си легне с някой, мрачната богиня Нощ.“ (12) Изведнъж, не само живият човек, но и мъртвият излязоха от естествения подбор и от хранителната верига. „Трупът“ е резултат от цивилизацията. Трябвало да погребва мъртвите, които били въвн от естествения подбор, въвн от природата.

Видът на мъртвите от естествена, а не от насилствена смърт, създаде усет за смъртта, следователно и за обратното - усет за живота. „Номо sapiens, разумният човек, е единственият вид, който знае, че съществува, и естествено знае, както казва Аристотел, че ще умре.“(13, стр. 15) Но и религията казва същото: „Първото изживяване на първата човешка двойка веднага след нарушаването на Божията заповед беше изживяването на смъртта.“ (14, стр. 66 – 67) Нарушаването на Божията заповед, както вече се спомена, е отдалечаване от естествения подбор и насието и установяване на оцеляването на слабия. Прекратявайки насилствената смърт, човекът изживя неприродната, по естествени причини смърт. Изживя спокойната смърт. Животните не преживяват естествена смърт. Преживяват насилствена смърт, която предизвиква у тях нужда от възпроизводство.

„Най-печалният опит в човешкото общество е страхът от смъртта, или просто интуицията (усетът) за смъртта, който е играл важна роля за строежа на митологията и религията.

... никои не е намерил доказателства, че шимпанзетата имат усет за смъртността си, за надвисналата смърт."(15, стр. 222)

Смърт, живот, естествен подбор и цивилизация са понятия тясно свързани, които не могат да се отделят. Това е ентропията с двата си процеса: намаляване и увеличаване. Гледката на смъртта създава нужда за живот, тоест възпроизводство при живите хора. Същата нужда създава и за мъртвите. Как мъртвият човек ще победи смъртта? Вероятно така е възникнала идеята за задгробен живот, отговаряща на възпроизводството на живи хора. Мъртвият не се възпроизвежда, следователно единствената възможност за победа над смъртта е задгробният живот.

ЛИТЕРАТУРА

- 1, Жаклин Лагре, *Природната религия*, изд. Патаки, Атина 1996.
- 2, Richard Leakey, *Произход на човешкия вид*, изд. Катоптро, Атина 1996.
- 3, Richard Leakey, виж по-горе.
- 4, Константинос Марицас, *Цивилизация и естествен подбор*, изд. Захарий Стоянов, София 2006.
5. *Изкуството и човекът - Мястото и ролята на изкуството в обществото*, UNESCO, изд. Х. Тегопулос - Н. Никас О.Е., Атина.
- 6, Иполит Таин, *Философията на изкуството*, изд. Говости, Атина.
- 7, Stephen Hawking, *Преходността на времето*, изд. Катоптро, Атина 1988.
- 8, Stephen Hawking, виж по-горе.
- 9, Жаклин Лагре, виж по-горе.
- 10, Immanuel Kant, *Религия*, изд. Говости, Атина.
- 11, *ИПЕРХОРДЕС „Теория на всички неща“*, изд. Катоптро, Атина 1989.
- 12, Хезиод, *Съчинения*, изд. И. Захаропулос, Атина.
- 13, Увод на Ст. Алахиоти в: Ч. Дарвин, *Произход на видовете*, изд. Пан. Патрон, Патра Гърция, 1997.
- 14, Йоани Корнараки, *Насилието, пътят на Бога*, изд. Кириакиди, Солун 1996.
- 15, Richard Leakey, виж по-горе.